

शान्तिमन्त्राः

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहे । तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहे ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः । शं नो भवत्वयमा । शं न इन्द्रो बृहस्पतिः । शं नो विष्णुरुक्रमः । नमो ब्रह्मणे ।
नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि । ऋतं वदिष्यामि । सत्यं वदिष्यामि ।
तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु । अवतु माम् । अवतु वक्तारम् ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः । स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाग्ं सस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं
यदायुः । स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अश्विनेभिः । स्वस्ति नो
बृहस्पतिर्दधातु ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः । नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते
करोमि ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः । छन्दोभ्योऽध्यमृताथ्सम्बभूव । स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु । अमृतस्य देवधारणो
भूयासम् । शरीरं मे विचर्षणम् । जिह्वा मे मधुमत्तमा । कर्णाभ्यां भूरिविश्रुवम् । ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः
। श्रुतं मे गोपाय ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे । गातुं यज्ञाय । गातुं यज्ञपतये । दैवी स्वस्तिरस्तु नः । स्वस्तिर्मानुषेभ्यः । ऊर्ध्वं जिगातु
भेषजम् । शं नो अस्तु द्विपदे । शं चतुष्पदे ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ नमो वाचे या चोदिता या चानुदिता तस्यै वाचे नमो नमो वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो
मन्त्रपतिभ्यो मामामृषयो मन्त्रकृतो मन्त्रपतयः परादुर्माऽहमृषीन्मन्त्रकृतो मन्त्रपतीन्परादां वैश्वदेवीं वाचमुद्यासगं
शिवामदस्तां जुष्टां देवेभ्यः शर्म मे द्यौः शर्मपृथिवी शर्म विश्वमिदं जगत् । शर्म चन्द्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्मप्रजापती

भूतं वदिष्ये भुवनं वदिष्ये तेजो वदिष्ये यशो वदिष्ये तपो वदिष्ये ब्रह्म वदिष्ये सत्यं वदिष्ये तस्मा
अहमिदमुपस्तरण-मुपस्तृण उपस्तरणं मे प्रजायै पशूनां भूयादुपस्तरणमहं प्रजायै पशूनां भूयासं प्राणापानौ
मृत्योर्मापातं प्राणापानौ मा मा हासिष्टं मधु मनिष्ये मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो
वाचमुद्यासगं शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा अवन्तु शोभायै पितरोऽनुमदन्तु ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ मधुवाता ऋतायते मधुक्षरन्ति सिन्धवः । माध्वीर्नस्सन्त्वोषधीः । मधु नक्तमुतोषसि मधुमत्पार्थिवगं रजः ।
मधुद्यौरस्तु नः पिता । मधुमात्रो वनस्पति-र्मधुमागं अस्तु सूर्यः । माध्वीर्गावो भवन्तु नः ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठितमाविरावीर्म ऐधि वेदस्य म आणीस्थः श्रुतं मे मा
प्रहासीरनेनाधीतेनाहोरात्रान् सन्दधाम्यृतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वाक्तारमवत्ववतु मामवतु
वक्तारमवतु वक्तारम् ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ इडा देवहूर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिरुक्थामदानि शग्ंसिषद्विश्वे देवाः सूक्तवाचः पृथिविमातर्मा मा हिग्ंसीर्मधु
मनिष्ये मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासग्ंशुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा
अवन्तु शोभायै पितरोऽनुमदन्तु ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

गणेशार्थर्वशीर्षम्

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि । त्वमेव केवलं कर्ताऽसि । त्वमेव केवलं धर्ताऽसि । त्वमेव
केवलं हर्ताऽसि । त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि । त्वं साक्षादात्माऽसि नित्यम् ॥

ऋतं वच्मि । सत्यं वच्मि ॥

अव त्वं माम् । अव वक्तारम् । अव श्रोतारम् । अव दातारम् । अव धातारम् । अवानूचानमव शिष्यम् । अव
पश्चात्तात् । अव पुरस्तात् । अवोत्तरात्तात् । अव दक्षिणात्तात् । अव चोर्ध्वात्तात् । अवाधरात्तात् । सर्वतो मां पाहि
पाहि समन्तात् ॥

त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः । त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः । त्वं सच्चिदानन्दाऽद्वितीयोऽसि । त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वं
ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि ॥

सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते । सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति । सर्वं जगदिदं त्वयि लयमेष्यति । सर्वं जगदिदं त्वयि
प्रत्येति । त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः । त्वं चत्वारि वाक्पदानि ॥

त्वं गुणत्रयातीतः । त्वं अवस्थात्रयातीतः । त्वं देहत्रयातीतः । त्वं कालत्रयातीतः । त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम्
। त्वं शक्तित्रयात्मकः । त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यम् । त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रस्त्वमग्निस्त्वं वायुस्त्वं
सूर्यस्त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम् ॥

गणादिं पूर्वमुच्चार्य वर्णादीं स्तदनन्तरम् । अनुस्वारः परतरः । अर्धेन्दुलसितम् । तारेण ऋद्धम् । एतत्तव
मनुस्वरूपम् । गकारः पूर्वरूपम् । अकारो मध्यमरूपम् । अनुस्वारश्चान्तरूपम् । बिन्दुरुत्तररूपम् । नादः

सन्धानम् । सगृहिता सन्धिः । सैषा गणेशविद्या । गणक ऋषिः । निचृद्रायत्रीच्छन्दः । गणपतिर्देवता । ॐ गं
गणपतये नमः ॥

एकदन्ताय विद्महे वक्रतुन्डाय धीमहि । तन्नो दन्तिः प्रचोदयात् ॥

एकदन्तं चतुर्हस्तं पाशमङ्कुशधारिणम् । रदं च वरदं हस्तैर्बिभ्राणं मूषकध्वजम् । रक्तं लंबोदरं शूर्पकर्णकं
रक्तवाससम् । रक्तगन्धानुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम् । भक्तानुकंपिनं देवं जगत्कारणमच्युतम् । आविर्भूतं च
सृष्ट्यादौ प्रकृतेः पुरुषात्परम् । एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां वरः ॥

नमो व्रातपतये । नमो गणपतये । नमः प्रमथपतये । नमस्तेऽस्तु लंबोदरायैकदन्ताय विघ्ननाशिने शिवसुताय
वरदमूर्तये नमः ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

रुद्रप्रश्नः

ॐ नमो भगवते रुद्राय

ॐ अथात्मानं शिवात्मानं श्रीरुद्ररूपं ध्यायेत् । शुद्धस्फटिकसंकाशं त्रिनेत्रं पञ्चवक्त्रकम् । गङ्गाधरं दशभुजं
सर्वाभरणभूषितम् ॥ नीलग्रीवं शशाङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम् । व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभय-प्रदम् ॥
कमण्डल्वक्षसूत्राणां धारिणं शूलपाणिनम् । ज्वलन्तं पिङ्गलजटा-शिखामुद्योतधारिणम् । वृषस्कन्ध-समारूढं
उमादेहार्ध-धारिणम् । अमृतेनाप्लुतं शान्तं दिव्यभोग-समन्वितम् ॥ दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम् । नित्यं
च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम् ॥ सर्वव्यापिन-मीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम् । एवं ध्यात्वा द्विजस्सम्यक् ततो
यजनमारभेत् ॥

अथातो रुद्रस्नानार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः । आदित एव तीर्थं स्नात्वा उदेत्य शुचिः प्रयतो ब्रह्मचारी
शुक्लवासा देवाभिमुखः स्थित्वा आत्मनि देवताः स्थापयेत् ॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु । पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु । हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु । बाह्वोरिन्द्रस्तिष्ठतु । जठरेऽग्निस्तिष्ठतु । हृदये
शिवस्तिष्ठतु । कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु । वक्त्रे सरस्वती तिष्ठतु । नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु । नयनयोश्चन्द्रादित्यौ तिष्ठेताम् ।
कर्णयोरश्विनौ तिष्ठेताम् । ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु । मूर्धन्यादित्यास्तिष्ठन्तु । शिरसि महादेवस्तिष्ठतु । शिखायां
वामदेवस्तिष्ठतु । पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु । पुरतः शूली तिष्ठतु । पार्श्वयोः शिवाशङ्करौ तिष्ठेताम् । सर्वतो वायुस्तिष्ठतु ।
ततो बहिः सर्वतोऽग्निर्ज्वालामाला-परिवृतस्तिष्ठतु । सर्वेष्वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानं तिष्ठन्तु । मार्गं रक्षन्तु ॥

अग्निर्मे वाचि श्रितः । वाग्घृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । वायुर्मे प्राणे श्रितः ॥ प्राणो हृदये ।
हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः । चक्षुर्हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं
ब्रह्मणि । चन्द्रमा मे मनसि श्रितः । मनो हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः

। श्रोत्रं हृदये । हृदयं मयि । अहममृते ॥ अमृतं ब्रह्मणि । आपो मे रेतसि श्रिताः । रेतो हृदये । हृदयं मयि ।
 अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । पृथिवी मे शरीरे श्रिताः । शरीरं हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि ।
 ओषधिवनस्पतयो मे लोमसु श्रिताः । लोमानि हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । इन्द्रो मे बले
 श्रितः । बलं हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । पर्जन्यो मे मूर्ध्नि श्रितः । मूर्धा हृदये । हृदयं
 मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । ईशानो मे मन्यौ श्रितः । मन्युर्हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि
 । आत्मा मे आत्मनि श्रितः । आत्मा हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि । पुनर्म आत्मा
 पुनरायुरागात् । पुनः प्राणः पुनराकृतमागात् । वैश्वानरो रश्मिभिर्वावृधानः । अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गोपाः ॥

अस्य श्री रुद्राध्यायप्रश्नमहामन्त्रस्य अघोर ऋषिः, अनुष्टुप्-छन्दः, सङ्कर्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परमपुरुषः
 स एष रुद्रो देवता । नमः शिवायेति बीजम् । शिवतरायेति शक्तिः । महादेवायेति कीलकम् । श्रीसाम्बसदाशिव-
 प्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यां नमः । चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः ।
 निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः । ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः । सर्वक्रत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां
 नमः ॥ अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः । दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा । चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट् ।
 निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुं । ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् । सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट् ।
 भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

ध्यानम् ॥ अपाताळ-नभः स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्ड-माविस्फुरत् । ज्योतिः स्फाटिक-लिङ्ग-मौळि-
 विलसत्पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः । अस्तोकाप्लुत-मेक-मीश-मनिशं रुद्रानुवाकाञ्जपन् । ध्याये-दीप्सित-सिद्धये
 ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिञ्चे-च्छिवम् ॥ ब्रह्माण्डव्याप्तदेहा भसितहिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः । कण्ठे कालाः

कपर्दाकलित-शशिकला-श्रण्डकोदण्डहस्ताः । त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदाः । रुद्राः
श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटितविभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम् ॥

ॐ गणानां त्वा गणपतिगं हवामहे कविं कवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः
शृण्वन्नूतिभिस्सीद सादनम् ॥ ॐ महागणपतये नमः ॥

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे
भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे संविच्च मे ज्ञात्रं च मे
सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे ऋतं च मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च
मेऽनमित्रं च मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय । ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।
या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय । या ते रुद्र शिवा
तनूरघोराऽपापकाशिनी । तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशंताभिचाकशीहि । यामिषुं गिरिशंता हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिग्ंसीः पुरुषं जगत् । शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः
सर्वमिज्जगदयक्ष्मगं सुमना असत् । अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहीगृश्च सर्वाञ्जभयन्त्सर्वाश्च
यातुधान्यः । असौ यस्तामो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः । ये चे मागं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषागं
हेड ईमहे । असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः । उतैनं गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः । उतैनं विश्वा भूतानि स
दृष्टो मृडयाति नः । नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योकरन्नमः ।
प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयोरार्त्नि योर्ज्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप । अवतत्य धनुस्त्वगं सहस्राक्ष
शतेशुधे । निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव । विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवागं उत ।

अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषंगथिः । या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः । तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया
 परिब्भुज । नमस्ते अस्त्वायुधायानातताय धृष्णवे । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने । परि ते धन्वनो
 हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः । अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधेहि तम् ॥ १ ।

शम्भवे नमः । नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकालाय
 कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्महादेवाय नमः ॥

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो नमः सस्मिञ्जराय
 त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो बभ्लुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये
 नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो नमो रुद्रायातताविने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सूताया हन्त्याय वनानां
 पतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो नमो भुवंतये
 वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमो नम उच्चैर्घाषायाऋन्दयते पत्तीनां पतये नमो नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्त्वनां
 पतये नमः ॥ २

नमः सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो नमो निषङ्गिण
 इषुधिमतै तस्कराणां पतये नमो नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये
 नमो नमः सृकाविभ्यो जिघागंसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो नमोऽसिमद्भ्यो नक्तं चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो
 नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो नम आतन्वानेभ्यः
 प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो नम आयच्छद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो नमोऽस्यद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो नम
 आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः
 सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ३

नम आ॒व्याधि॑नी॒भ्यो वि॒विध्य॑न्ती॒भ्यश्च॑ वो नमो नम उ॒गणा॑भ्यस्तृ॒गृहती॑भ्यश्च वो नमो नमो गृ॒त्सेभ्यो॑ गृ॒त्सपति॑भ्यश्च
 वो नमो नमो व्रा॒तेभ्यो॑ व्रा॒तपति॑भ्यश्च वो नमो नमो ग॒णेभ्यो॑ ग॒णपति॑भ्यश्च वो नमो नमो वि॒रूपे॑भ्यो वि॒श्वरूपे॑भ्यश्च
 वो नमो नमो मह॑द्भ्यः, क्षु॒ल्लके॑भ्यश्च वो नमो नमो रथि॑भ्योऽरथे॑भ्यश्च वो नमो नमो रथे॑भ्यो रथ॑पति॒भ्यश्च॑ वो
 नमो नमः से॒नाभ्यः॑ से॒नानि॑भ्यश्च वो नमो नमः, क्ष॒न्तृभ्यः॑ स॒न्ग्री॒हीतृ॑भ्यश्च वो नमो नमस्तक्ष॑भ्यो रथ॑कारे॒भ्यश्च॑ वो
 नमो नमः कु॒लाले॑भ्यः क॒मरि॑भ्यश्च वो नमो नमः पु॒ञ्जिष्टे॑भ्यो नि॒षादे॑भ्यश्च वो नमो नम इ॒षुकृ॑द्भ्यो
 ध॒न्वकृ॑द्भ्यश्च वो नमो नमो मृ॒गयु॑भ्यः श्व॒निभ्य॑श्च वो नमो नमः श्व॒भ्यः श्व॑पति॒भ्यश्च॑ वो नमः ॥ 4

नमो भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च नमः श॒र्वाय॑ च प॒शुप॑तये च नमो नी॒लग्री॑वाय च शि॒तिक॑ण्ठाय च नमः क॒पर्दि॑ने च
 व्यु॒प्तके॑शाय च नमः स॒हस्रा॑क्षाय च श॒तध॒न्वने॑ च नमो गि॒रिशा॑य च शि॒पिवि॑ष्टाय च नमो मी॒ढुष्ट॑माय चेषु॒मते॑ च
 नमो ह्र॒स्वाय॑ च वा॒मना॑य च नमो बृ॒हते॑ च वर्षी॒यसे॑ च नमो वृ॒द्धाय॑ च सं॒वृध्व॑ने च नमो अ॒ग्रिया॑य च प्रथ॒माय॑ च
 च नम आ॒शवे॑ चा॒जिरा॑य च नमः शी॒घ्रिया॑य च शी॒भ्याय॑ च नम ऊ॒र्म्याय॑ चा॒वस्व॑न्याय च नमः स्त्रो॒तस्या॑य च
 द्वी॒प्याय॑ च ॥ 5

नमो ज्ये॒ष्ठाय॑ च क॒निष्ठा॑य च नमः पूर्॒वजा॑य चा॒पर॑जाय च नमो म॒ध्यमा॑य चा॒पग॑ल्भाय च नमो जघ॒न्याय॑ च
 बु॒ध्नि॒याय॑ च नमः सो॒भ्याय॑ च प्र॒तिस॑र्याय च नमो या॒म्याय॑ च क्षे॒म्याय॑ च नम उ॒र्वर्या॑य च ख॒ल्याय॑ च नमः
 श्लो॒क्याय॑ चा॒ऽवसा॑न्याय च नमो व॒न्याय॑ च क॒क्ष्याय॑ च नमः श्र॒वाय॑ च प्र॒तिश्र॑वाय च नम आ॒शुषे॑णाय
 चा॒शुर॑थाय च नमः शू॒राय॑ चा॒वभि॑न्दते च नमो वर्मि॒णे च व॑रूथि॒ने च नमो बि॑ल्मि॒ने च क॑वचि॒ने च नमः श्रु॑ताय
 च श्रु॒तसे॑नाय च ॥ 6

नमो दु॒न्दुभ्या॑य चा॒हन॑न्याय च नमो धृ॒ष्णवे॑ च प्र॒मृशा॑य च नमो दू॒ताय॑ च प्र॒हिता॑य च नमो नि॒षङ्गि॑णे चेषु॒धिम॑ते
 च नमस्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒युधि॑ने च नमः स्वा॒युधा॑य च सु॒धन्व॑ने च नमः स्मृ॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च नमः का॒ट्याय॑ च
 नी॒प्याय॑ च नमः सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च नमो ना॒द्याय॑ च वै॒शन्ता॑य च नमः कू॒प्याय॑ चा॒वट्या॑य च नमो वर्ष्या॑य

चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च नम ईध्रियाय चातप्याय च नमो वात्याय च रेष्मियाय च नमो
वास्तव्याय च वास्तु पाय च ॥ 7

नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः शङ्गाय च पशुपतये च नम उग्राय च भीमाय च नमो
अग्रेवधाय च दूरेवधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय नमश्शंभवे च
मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः
पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नम आतार्याय चालाद्याय च नमः शष्याय च फेन्याय च
नमः सिकत्याय च प्रवाहाय च ॥ 8

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किर्गशिलाय च क्षयणाय च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च
गृह्याय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठ्याय च नमो हृदय्याय च निवेष्याय च नमः पागं
सव्याय च रजस्याय च नमः शुष्व्याय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोल्प्याय च नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च
नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नम आखिखदते च प्रखिखदते च नमो वः
किरिक्केभ्यो देवानागं हृदयेभ्यो नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नम अनिर्हतेभ्यो नम आमीवत्केभ्यः ॥

9

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रत्रीललोहित । एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भेर्माऽरो मो एषां किंचनाममत् । या ते रुद्र
शिवा तनूः शिवा विश्वाहभेषजी । शिवा रुद्रस्य भेषजी तथा नो मृड जीवसे । इमागं रुद्राय तवसे कपर्दिने
क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतिम् । यथा नः शमसद्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । मृडा नो रुद्रोत नो
मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते । यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ । मा नो
महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् । मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो
रुद्र रीरिषः । मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः । वीरान्मा नो रुद्र
भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते । आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्नमस्मे ते अस्तु । रक्षा च नो

अधि च देव ब्रूह्यथा च नः शर्म यच्छ द्विर्हाः । स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगन्न भीममुपहत्नुमुग्रम् । मृडा
 जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनाः । परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मति रघायोः । अव
 स्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडय । मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव । परमे वृक्ष
 आयुधत्रिधाय कृत्तिं वसान आचर पिनाकं बिभ्रदागहि । विकिरिद विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः । यास्ते
 सहस्रगं हेतयोऽन्यमस्मन्निवपन्तु ताः । सहस्राणि सहस्रथा बाहुवोस्तव हेतयः । तासामीशानो भगवः पराचीना
 मुखा कृधि ॥ 10

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् । तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे
 भवा अधि । नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः, क्षमाचराः । नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवगं रुद्रा उपश्रिताः । ये
 वृक्षेषु सस्मिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः । ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः । ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु
 पिबतो जनान् । ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः । ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः । य एतावन्तश्च
 भूयागंसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे । तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये
 दिवि येषामन्नं वातो वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो
 मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वैष्टि तं वो जम्भे दधामि ॥ 11

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् । यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य
 ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । तमु ष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वस्य
 क्षयति भेषजस्य । यक्ष्वामहे सौमनसाय रुद्रं नमोभिर्देवमसुरं दुवस्य । अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः ।
 अयं मे विश्वभेषजोऽयगं शिवाभिमर्शनः । ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तवे । तान्यज्ञस्य मायया
 सर्वानव यजामहे । मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा । ॐ नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥ प्राणानां
 ग्रन्थिरसि रुद्रो मा विशान्तकः । तेनात्रेनाप्यायस्व ॥ सदाशिवोम् ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

रुद्र चमक

ॐ अ॒ग्न॒विष्णू॑ स॒जोष॑से॒माव॑र्धन्तु॒ वां गिरः॑ । द्यु॒म्नैर्वा॑जेभिरागतम् ॥

वा॒जश्च॑ मे॒ प्रस॑वश्च॒ मे प्र॑यतिश्च॒ मे प्र॑सितिश्च॒ मे धी॑तिश्च॒ मे ऋ॑तुश्च॒ मे स्वर॑श्च॒ मे श्लो॑कश्च॒ मे श्रा॑वश्च॒ मे श्रु॑तिश्च॒ मे
ज्यो॑तिश्च॒ मे सु॒वश्च॑ मे॒ प्रा॑णश्च॒ मेऽपान॑श्च॒ मे व्य॑ानश्च॒ मेऽसु॑श्च॒ मे चि॑त्तं च॒ म आ॑धीतं च॒ मे वा॑क्च॒ मे मन॑श्च॒ मे
चक्षु॑श्च॒ मे श्रो॑त्रं च॒ मे दक्ष॑श्च॒ मे ब॒लं च॑ म॒ ओज॑श्च॒ मे सह॑श्च॒ म आ॑युश्च॒ मे ज॒रा च॑ म॒ आत्मा॑ च॒ मे त॒नूश्च॑ मे
श॒र्म च॑ मे॒ वर्म॑ च॒ मेऽङ्ग॑नि च॒ मेऽस्थ॑नि च॒ मे प॒रूग्ंषि॑ च॒ मे श॑रीराणि च॒ मे ॥ १

ज्यैष्ठ्यं॑ च॒ म आ॑धिपत्यं च॒ मे म॒न्युश्च॑ मे॒ भाम॑श्च॒ मेऽम॑श्च॒ मेऽम्भ॑श्च॒ मे जे॑मा च॒ मे म॒हिमा॑ च॒ मे व॒रिमा॑ च॒ मे
प्र॒थिमा॑ च॒ मे व॒र्ष्मा च॑ मे॒ द्राघु॑या च॒ मे वृ॒द्धं च॑ मे॒ वृद्धि॑श्च॒ मे स॒त्यं च॑ मे॒ श्रद्धा॑ च॒ मे ज॒गच्च॑ मे॒ धनं॑ च॒ मे
व॒शश्च॑ मे॒ त्विषि॑श्च॒ मे ऋ॒डा च॑ मे॒ मोद॑श्च॒ मे जा॒तं च॑ मे॒ जनि॑ष्यमाणं च॒ मे सू॒क्तं च॑ मे॒ सुकृ॑तं च॒ मे वि॑त्तं च॒ मे
वेद्यं॑ च॒ मे भू॑तं च॒ मे भ॒विष्य॑च्च॒ मे सु॒गं च॑ मे॒ सुप॑थं च॒ म ऋ॒द्धं च॑ म॒ ऋद्धि॑श्च॒ मे क्लृ॑प्तं च॒ मे क्लृ॑प्तिश्च॒ मे
म॒तिश्च॑ मे॒ सुम॑तिश्च॒ मे ॥ २

शं च॑ मे॒ मय॑श्च॒ मे प्रि॒यं च॑ मे॒ऽनु॑कामश्च॒ मे का॑मश्च॒ मे सौ॒मन॑सश्च॒ मे भ॒द्रं च॑ मे॒ श्रेय॑श्च॒ मे व॒स्यश्च॑ मे॒ यश॑श्च॒ मे
भ॒गश्च॑ मे॒ द्रवि॑णं च॒ मे य॒न्ता च॑ मे॒ धर्ता॑ च॒ मे क्षे॑मश्च॒ मे धृ॑तिश्च॒ मे वि॒श्वं च॑ मे॒ मह॑श्च॒ मे सं॒विच्च॑ मे॒ ज्ञा॒त्रं च॑ मे
सू॒श्च॑ मे॒ प्रसू॑श्च॒ मे सी॒रं च॑ मे॒ लय॑श्च॒ म ऋ॒तं च॑ मे॒ऽमृतं॑ च॒ मेऽय॑क्ष्मं च॒ मेऽना॑मयच्च॒ मे जी॒वातु॑श्च॒ मे दी॒र्घायु॑त्वं च॒
मेऽन॑मित्रं च॒ मेऽभ॑यं च॒ मे सु॒गं च॑ मे॒ शय॑नं च॒ मे सू॒षा च॑ मे॒ सुदि॑नं च॒ मे ॥ ३

ऊ॒र्क्च॑ मे॒ सू॒नृता॑ च॒ मे प॒यश्च॑ मे॒ रस॑श्च॒ मे घृ॑तं च॒ मे म॒धु च॑ मे॒ सग्धि॑श्च॒ मे स॒पीति॑श्च॒ मे कृ॑षिश्च॒ मे वृ॑ष्टिश्च॒ मे
जै॒त्रं च॑ म॒ औ॒द्भिद्यं॑ च॒ मे र॒यिश्च॑ मे॒ रा॒यश्च॑ मे॒ पु॒ष्टं च॑ मे॒ पु॒ष्टिश्च॑ मे॒ वि॒भु च॑ मे॒ प्र॒भु च॑ मे॒ बहु॑ च॒ मे भू॑यश्च॒ मे

पूर्ण च मे पूर्णतरं च मेऽक्षितिश्च मे कूयवाश्च मेऽत्रं च मेऽक्षुच्च मे व्रीहयश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे
मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे गोधूमाश्च मे मसुराश्च मे प्रियंगवश्च मेऽणवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे ॥ 4

अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च मेऽयश्च मे सीसं च
मे त्रपुश्च मे श्यामं च मे लोहं च मेऽग्निश्च म आपश्च मे वीरुधश्च म ओषधयश्च मे कृष्टपच्यं च मेऽकृष्टपच्यं च
मे ग्राम्याश्च मे पशव आरण्याश्च यज्ञेन कल्पन्तां वित्तं च मे वित्तिश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे वसु च मे वसतिश्च
मे कर्म च मे शक्तिश्च मेऽर्थश्च म एमश्च म इतिश्च मे गतिश्च मे ॥ 5

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे पूषा च म इन्द्रश्च
मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च
मे विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे पृथिवी च म
इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे द्यौश्च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे मूर्धा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म
इन्द्रश्च मे ॥ 6

अगंशुश्च मे रश्मिश्च मेऽदाभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म उपागंशुश्च मेऽन्तर्यामश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे मैत्रावरुणश्च म
आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च म
ऋतुग्रहाश्च मेऽतिग्राह्याश्च म ऐन्द्राग्नश्च मे वैश्वदेवश्च मे मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्च म आदित्यश्च मे सावित्रश्च मे
सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे पात्नीवतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ 7

इध्मश्च मे बर्हिश्च मे वेदिश्च मे धिष्ण्याश्च मे स्नुचश्च मे चमसाश्च मे ग्रावाणश्च मे स्वरवश्च म उपरवाश्च
मेऽधिषवणे च मे द्रोणकलशश्च मे वायव्यानि च मे पूतभृच्च म आधवनीयश्च म आग्नीध्रं च मे हविर्धानं च मे
गृहाश्च मे सदश्च मे पुरोडाशाश्च मे पचताश्च मेऽवभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे ॥ 8

अग्निश्च मे घर्मश्च मेऽरुक्श्च मे सूर्यश्च मे प्राणश्च मेऽश्वमेधश्च मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्च मे
 शक्वरीरङ्गलयो दिशश्च मे यज्ञेन कल्पन्तामृक्च मे साम च मे स्तोमश्च मे यजुश्च मे दीक्षा च मे तपश्च म ऋतुश्च
 मे व्रतं च मेऽहोरात्रयोर्वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन कल्पेताम् ॥ ९

गर्भाश्च मे वत्साश्च मे त्र्यविश्च मे त्र्यवीच मे दित्यवाट् च मे दित्यौही च मे पञ्चाविश्च मे पञ्चावी च मे
 त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा च मे तुर्यवाट् च मे तुर्यौही च मे पष्ठवाट् च मे पष्ठौही च म उक्षा च मे वशा च म
 ऋषभश्च मे वेहच्च मेऽनड्वाञ्च मे धेनुश्च म आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो यज्ञेन कल्पतां
 व्यानो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतागं श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा
 यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥ 10

एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे सप्त च मे नव च म एकादश च मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे सप्तदश
 च मे नवदश च म एकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च मे सप्तविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च म
 एकत्रिंशच्च मे त्रयस्त्रिंशच्च मे चतस्रश्च मेऽष्टौ च मे द्वादश च मे षोडश च मे विंशतिश्च मे
 चतुर्विंशतिश्च मेऽष्टाविंशतिश्च मे द्वात्रिंशच्च मे षट्त्रिंशच्च मे चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च
 मेऽष्टाचत्वारिंशच्च मे वाजश्च प्रसवश्चापिजश्च ऋतुश्च सुवश्च मूर्धा च व्यशिनयश्चान्त्यायनश्चान्त्यश्च भौवनश्च
 भुवनश्चाधिपतिश्च ॥ 11

ॐ इडा देवहूर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिरुक्थामदानि शग्ंसिषद्विश्च देवाः सूक्तवाचः पृथिविमातर्मा मा हिग्ंसीर्मधु
 मनिष्ये मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासग्ंशुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा
 अवन्तु शोभायै पितरोऽनुमदन्तु ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

पुरुषसूक्तम्

ॐ तच्छं योरावृणीमहे । गातुं यज्ञाय । गातुं यज्ञपतये । दैवी स्वस्तिरस्तु नः । स्वस्तिर्मानुषेभ्यः । ऊर्ध्वं जिगातु
भेषजम् । शं नो अस्तु द्विपदे । शं चतुष्पदे ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात् । स भूमिं विश्वतो वृत्वा । अत्यतिष्ठदशाङ्गुलम् । पुरुष एवेदगं
सर्वम् । यद्भूतं यच्च भव्यम् । उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नेनातिरोहति । एतावानस्य महिमा । अतो ज्यायाग्श्च
पुरुषः ॥ १

पादोऽस्य विश्वा भूतानि । त्रिपादस्यामृतं दिवि । त्रिपादूर्ध्वं उदैत्पुरुषः । पादोऽस्येहाऽऽभवात्पुनः । ततो
विष्वङ् व्यक्रामत् । साशनानशने अभि । तस्माद्विराडजायत । विराजो अधि पुरुषः । स जातो अत्यरिच्यत ।
पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ २

यत्पुरुषेण हविषा । देवा यज्ञमतन्वत । वसन्तो अस्यासीदाज्यम् । ग्रीष्म इध्मश्शरद्भविः । सप्तास्यासन्परिधयः ।
त्रिः सप्त समिधः कृताः । देवा यद्यज्ञं तन्वानाः । अबध्नन्पुरुषं पशुम् । तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन् । पुरुषं
जातमग्रतः ॥ ३

तेन देवा अयजन्त । साध्या ऋषयश्च ये । तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः । संभृतं पृषदाज्यम् । पशूगस्ताग्श्चक्रे वायव्यान् ।
आरण्यान्नाम्याश्च ये । तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः । ऋचः सामानि जज्ञिरे । छन्दाग्सि जज्ञिरे तस्मात् ।
यजुस्तस्मादजायत ॥ ४

तस्मादक्षा अजायन्त । ये के चोभयादतः । गावो ह जज्ञिरे तस्मात् । तस्माज्जाता अजावयः । यत्पुरुषं व्यदधुः ।
कतिधा व्यकल्पयन् । मुखं किमस्य कौ बाहू । कावूरू पादावुच्येते । ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत् । बाहू राजन्यः
कृतः ॥ ५

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः । पद्भ्याग्ं शूद्रो अजायत । चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षोः सूर्यो अजायत ।
 मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद्वायुरजायत । नाभ्या आसीदन्तरिक्षम् । शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत । पद्भ्यां भूमिर्दिशः
 श्रोत्रात् । तथा लोकाग्ं अकल्पयन् ॥ 6

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदित्यवर्णं तमसस्तुषारे । सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः । नामानि कृत्वाऽभिवदन्,
 यदास्ते । धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार । शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः । तमेवं विद्वानमृत इह भवति । नान्यः पन्था
 अयनाय विद्यते । यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः । तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् । ते ह नाकं महिमानः सचन्ते । यत्र
 पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ 7

अद्भ्यः संभूतः पृथिव्यै रसाच्च । विश्वकर्मणः समवर्तताधि । तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति । तत्पुरुषस्य
 विश्वमाजानमग्रे । वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् । तमेवं विद्वानमृत इह भवति । नान्यः
 पन्था विद्यतेऽयनाय । प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः । अजायमानो बहुधा विजायते ॥ 8

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम् । मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः । यो देवेभ्य आतपति । यो देवानां पुरोहितः ।
 पूर्वं यो देवेभ्यो जातः । नमो रुचाय ब्राह्मये । रुचं ब्राह्मं जनयन्तः । देवा अग्रे तदब्रुवन् । यस्त्वैवं ब्राह्मणो
 विद्यात् । तस्य देवा असन् वशे ॥ 9

ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्नौ । अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपम् । अश्विनौ व्यात्तम् । इष्टं मनिषाण । अमुं मनिषाण ।
 सर्वं मनिषाण ॥ 10

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

श्रीसूक्तम्

ॐ हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् । चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥ तां म आवह जातवेदो
 लक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥ अश्वपूर्वा रथमध्यां हस्तिनादप्रबोधिनीम् । श्रियं
 देवीमुपह्वये श्रीर्मा देवीर्जुषताम् ॥ कां सोस्मितां हिरण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम् । पद्मे स्थितां
 पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदाराम् । तां पद्मिनीमीं
 शरणमहं प्रपद्येऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ॥ आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ बिल्वः । तस्य
 फलानि तपसा नुदन्तु मायान्तरायाश्च बाह्या अलक्ष्मीः ॥ उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना सह । प्रादुर्भूतोऽस्मि
 राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तीमृद्धिं ददातु मे ॥ क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहम् । अभूतिमसमृद्धिं च सर्वां निर्णुद
 मे गृहात् ॥ गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम् । ईश्वरीगम् सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ मनसः
 काममाकृतिं वाचः सत्यमशीमहि । पशूनां रूपमन्नस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥ कर्दमेन प्रजाभूता मयि संभव
 कर्दम । श्रियं वासय मे कुले मातरं पद्ममालिनीम् ॥ आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्लीत वस मे गृहे । नि च देवीं
 मातरं श्रियं वासय मे कुले ॥ आर्द्रां पुष्करिणीं पुष्टिं पिङ्गलां पद्ममालिनीम् । चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म
 आवह ॥ आर्द्रां यः करीणीं यष्टिं सुवर्णां हेममालिनीम् । सूर्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥ तां म
 आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गावो दास्योऽश्वान्, विन्देयं पुरुषानहम् ॥ यः शुचिः
 प्रयतो भूत्वा जुहुयादाज्य मन्वहम् । श्रियः पञ्चदशर्चं च श्रीकामः सततं जपेत् ॥ पद्मानने पद्म ऊरू पद्माक्षी
 पद्मसंभवे । त्वं मां भजस्व पद्माक्षी येन सौख्यं लभाम्यहम् ॥ अश्वदायी गोदायी धनदायी महाधने । धनं मे
 जुषतां देवी सर्वकामांश्च देहि मे ॥ पुत्र पौत्र धनं धान्यं हस्त्यश्वादिगवे रथम् । प्रजानां भवसि माता आयुष्मन्तं
 करोतु माम् ॥ धनमग्निर्धनं वायुर्धनं सूर्यो धनं वसुः । धनमिन्द्रो बृहस्पतिर्वरुणं धनमशु ते ॥ वैनतेय सोमं पिब
 सोमं पिबतु वृत्रहा । सोमं धनस्य सोमिनो मह्यं ददातु सोमिनः ॥ न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभामतिः
 । भवति कृतपुण्यानां भक्तानां श्रीसूक्तं जपेत्सदा ॥ वर्षतु ते विभावरि दिवो अभ्रस्य विद्युतः । रोहन्तु

सर्वबीजान्यव ब्रह्म द्विषो जहि ॥ पद्मप्रिये पद्मिनि पद्महस्ते पद्मालये पद्मदलायताक्षि । विश्वप्रिये विष्णु मनोऽनुकूले
 त्वत्पादपद्मं मयि संनिधत्स्व ॥ या सा पद्मासनस्था विपुलकटितटी पद्मपत्रायताक्षी । गम्भीरा वर्तनाभि स्तनभर
 नमिता शुभ्र वस्त्रोत्तरीया । लक्ष्मीर्दिव्यैर्गजैर्द्वैर्मणिगणखचितैः स्नापिता हेमकुंभैः । नित्यं सा पद्महस्ता मम वसतु
 गृहे सर्वमाङ्गल्ययुक्ता ॥ लक्ष्मीं क्षीरसमुद्र राजतनयां श्रीरङ्गधामेश्वरीं । दासीभूतसमस्त देव वनितां लोकैक
 दीपाङ्कुराम् । श्रीमन्मन्दकटाक्षलब्ध विभव ब्रह्मैन्द्र गङ्गाधरां । त्वां त्रैलोक्य कुटुंबिनीं सरसिजां वन्दे मुकुन्दप्रियाम्
 ॥ सिद्धलक्ष्मीर्मोक्षलक्ष्मीर्जयलक्ष्मीः सरस्वती । श्री लक्ष्मीर्वरलक्ष्मीश्च प्रसन्ना मम सर्वदा । वराङ्कुशौ
 पाशामभीतिमुद्रां करैर्वहन्तीं कमलासनस्थाम् । बालार्क कोटि प्रतिभां त्रिणेत्रां भजेऽहमाद्यां जगदीश्वरीं त्वाम् ॥
 सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये शिवे सर्वार्थ साधिके । शरण्ये त्र्यम्बके देवि नारायणि नमोऽस्तु ते । नारायणि नमोऽस्तु ते ।
 नारायणि नमोऽस्तु ते ॥ सरसिजनिलये सरोजहस्ते धवलतराङ्गुक गन्धमाल्यशोभे । भगवति हरिवल्लभे मनोज्ञे
 त्रिभुवनभूतिकरि प्रसीद मह्यम् ॥ विष्णुपत्नीं क्षमां देवीं माधवीं माधवप्रियाम् । विष्णोः प्रियसखीं देवीं
 नमाम्यच्युतवल्लभाम् ॥ महालक्ष्मि च विद्महे विष्णुपत्नि च धीमहि । तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् ॥
 श्रीर्वर्चस्यमायुष्यमारोग्यमाविधात् पवमानं महीयते । धनं धान्यं पशुं बहुपुत्रलाभं शतसंवत्सरं दीर्घमायुः ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

दुर्गासूक्तम्

ॐ॥ जा॒तवे॑दसे॒ सु॒नवाम॑ सो॒म म॑राती॒यतो॑ नि॒दहा॑ति वे॒दः । स॒ नः॑ प॒र्षद॑ति दु॒र्गाणि॑ वि॒श्वा ना॑वेव॒ सिन्धुं॑
दु॒रिता॑ऽत्य॒ग्निः । ताम॑ग्नि॒वर्णां॑ तप॒सा ज्व॑लन्तीं॒ वैरो॑चनीं॒ कर्म॑फलेषु॒ जुष्टा॑म् । दु॒र्गा दे॒वीगं॑ शरण॒महं॑ प्रपद्ये॒ सुत॑रसि
तर॒से नमः॑ । अ॒ग्ने त्वं॑ पा॒रया॑ नव्यो॒ अस्मान्ध॑स्वस्तिभिरति॒ दुर्गा॑णि वि॒श्वा । पू॒श्च पृ॑थ्वी॒ बहु॑ला न उ॒र्वी भवा॑
तो॒काय॑ तनयाय॒ शंयोः॑ । वि॒श्वानि॑ नो दु॒र्गहा॑ जा॒तवे॑दः॒ सिन्धु॑न्न॒ नावा॑ दु॒रिता॑ऽति॒पर्षि॑ । अ॒ग्ने अ॒त्रिव॑न् मनसा
गृ॒णानो॑ऽस्माकं॒ बोध्य॑विता॒ तनू॑नाम् । पृ॒तना॑ जि॒तगं॑ स॒हमा॑नमु॒ग्रम॑ग्निगं॒ हुवे॑म॒ पर॑मा॒धस॑धस्थात् । स॒ नः॑ प॒र्षद॑ति
दु॒र्गाणि॑ वि॒श्वा क्षा॑मद्दे॒वो अ॒ति दु॒रिता॑ऽत्य॒ग्निः । प्र॒त्नोषि॑ कमी॒ड्यो अ॒ध्वरेषु॑ स॒नाच्च॑ होता नव्यश्च॒ सत्सि॑ । स्वां
चा॒ग्ने तनु॑वं पिप्रय॒स्वास्म॑भ्यं च॒ सौभ॑गमायजस्व । गो॒भिर्जु॑ष्टमयु॒जो नि॑षिक्तं तवे॒द्र वि॑ष्णो॒रनु॑संचरेम । नाकस्य
पृ॒ष्ठम॑भि सं॒वसानो॑ वै॒ष्णवीं॑ लो॒क इ॒ह मा॑दयन्ताम् ॥

ॐ का॒त्याय॑नाय॒ विद्महे॑ क॒न्यकु॑मारि॒ धीम॑हि । तन्नो॑ दु॒र्गिः प्र॑चोदयात् ॥

॥ ॐ शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

नारायण सूक्तम्

हरिः ॐ॥ सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्वशंभुवम् । विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदम् । विश्वतः परमान्नित्यं
 विश्वं नारायणं हरिम् । विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति । पतिं विश्वस्यात्मे श्वरं शाश्वतं शिवमच्युतम् ।
 नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं परायणम् । नारायणपरो ज्योतिरात्मा नारायणः परः । नारायणपरं ब्रह्म तत्त्वं
 नारायणः परः । नारायणपरो ध्याता ध्यानं नारायणः परः । यच्च किञ्चिज्जगत्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि वा ॥
 अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः । अनन्तमव्ययं कविं समुद्रेऽन्तं विश्वशंभुवम् । पद्मकोश
 प्रतीकाशं हृदयं चाप्यधोमुखम् । अधो निष्ठ्या वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपरि तिष्ठति । ज्वालमालाकुलं भाती
 विश्वस्यायतनं महत् । सन्ततं शिलाभिस्तु लम्बत्याकोशसन्निभम् । तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन् सर्वं प्रतिष्ठितम्
 । तस्य मध्ये महानग्निर्विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः । सोऽग्रभुग्विभजन्तिष्ठन्नाहारमजरः कविः । तिर्यगूर्ध्वमधश्शायी
 रश्मयस्तस्य सन्तता । सन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकः । तस्य मध्ये वह्निशिखा अणीयोर्ध्वा व्यवस्थितः ।
 नीलतो यदमध्यस्थाद्विद्युल्लेखेव भास्वरा । नीवारशूकवत्तन्वी पीता भास्वत्यणूपमा । तस्याः शिखाया मध्ये
 परमात्मा व्यवस्थितः । स ब्रह्म स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः स्वराट् ॥
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम् । ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥
 ॥ ॐ नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि । तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

मेधासूक्तम्

ॐ मेधादेवी जुषमाणा न आगाद्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना । त्वया जुष्टा नुदमाना दुरुक्तान् बृहद्वदेम विदथे
 सुवीराः । त्वया जुष्ट ऋषिर्भवति देवि त्वया ब्रह्माऽऽगतश्रीरुत त्वया । त्वया जुष्टश्चित्रं विन्दते वसु सानो जुषस्व
 द्रविणो न मेधे ॥

मेधां म इन्द्रो ददातु मेधां देवी सरस्वती । मेधां मे अश्विनावुभावाधत्तां पुष्करस्रजा । अप्सरासु च या मेधा
 गन्धर्वेषु च यन्मनः । दैवीं मेधा सरस्वती सा मां मेधा सुरभिर्जुषताग् स्वाहा ॥

आमां मेधा सुरभिर्विश्वरूपा हिरण्यवर्णा जगती जगम्या । ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां मेधा सुप्रतीका
 जुषन्ताम् ॥

मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र इन्द्रियं दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयि
 सूर्यो भ्राजो दधातु ॥

ॐ हंस हंसाय विद्महे परमहंसाय धीमहि । तन्नो हंसः प्रचोदयात् ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

मन्त्र पुष्पम्

ॐ॥ योऽपां पुष्पं वेद । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति । चन्द्रमा वा अपां पुष्पम् । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । अग्निर्वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । योऽग्नेरायतनं वेद ॥

आयतनवान् भवति । आपो वा अग्नेरायतनम् । आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । वायुर्वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । यो वायोरायतनं वेद । आयतनवान् भवति ॥

आपो वै वायोरायतनम् । आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । असौ वै तपन्नपामायतनम् । आयतनवान् भवति । योऽमुष्य तपत आयतनं वेद । आयतनवान् भवति । आपो वा अमुष्य तपत आयतनम् ॥

आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । चन्द्रमा वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । यश्चन्द्रमस आयतनं वेद । आयतनवान् भवति । आपो वै चन्द्रमस आयतनम् । आयतनवान् भवति ॥

य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । नक्षत्राणि वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । यो नक्षत्राणामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । आपो वै नक्षत्राणामायतनम् । आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । पर्जन्यो वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । यः पर्जन्यस्यायतनं वेद । आयतनवान् भवति । आपो वै पर्जन्यस्याऽऽयतनम् । आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद ॥

आयतनवान् भवति । संवत्सरो वा अपामायतनम् । आयतनवान् भवति । यस्संवत्सरस्यायतनं वेद ।
 आयतनवान् भवति । आपो वै संवत्सरस्यायतनम् । आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽप्सु नावं प्रतिष्ठितां
 वेद । प्रत्येव तिष्ठति ॥

ॐ राजाधिराजाय प्रसह्यसाहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे । स मे कामान्कामकामाय मह्यम् । कामेश्वरो
 वैश्रवणो ददातु । कुबेराय वैश्रवणाय । महाराजाय नमः ॥

ॐ तद्ब्रह्म । ॐ तद्वायुः । ॐ तदात्मा । ॐ तत्सत्यम् । ॐ तत्सर्वम् । ॐ तत्पुरोर्नमः । अन्तश्चरति भूतेषु
 गुहायां विश्वमूर्तिषु । त्वं यज्ञस्त्वं वषट् कारस्त्वमिन्द्रस्त्वग्ं रुद्रस्त्वं विष्णुस्त्वं ब्रह्मत्वं प्रजापतिः । त्वं तदाप
 आपोज्योती रसोमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥